

PUBLIKACJE ZA ROK 2023

OPRACOWANIE MONIKA MEUS, MARCIN WITKOWSKI

1. Chrobot A., Pielas J., *Majątek ziemski Jana Zebrzydowskiego, miecznika koronnego (1620-1641), jedyne go syna i sukcesora Mikołaja, wojewody krakowskiego*, „Rocznik Filozoficzny Ignatianum”, 2023, Vol. 29, No. I, s. 201-233.

Oprawa miękka, 23 cm

Artykuł prezentuje ustalenia na temat majątku ziemskiego syna i spadkobiercy wojewody krakowskiego Mikołaja Zebrzydowskiego – Jana, miecznika krakowskiego (1620-1621). [–] powstał na podstawie niewykorzystanych dotąd źródeł z krakowskich ksiąg grodzkich pierwszej połowy XVII wieku. Ustalono, że część dóbr ziemskich, w tym dobra rodowe, odziedziczył po ojcu, część natomiast kupił. Przed śmiercią zgromadził dobra prywatne, na które składał się zamek w Pieskowej Skale, miasto i części w dwóch innych miastach. Dobra te położone były na terenie Małopolski, w której w pierwszej połowie XVII wieku był jedynym z najbogatszych właścicieli ziemskich. Dochody z tego majątku powiększał o dobra królewskie.

(Z abstraktu)

Na majątek ziemski Jana Zebrzydowskiego, jak wynika z wydziału ojcowskiego, składały się: majątność pieskoskańska, w której część wchodziły wieś Pieskowa Skała z zamkiem i jego wyposażeniem obronnym, oraz wieś: Wielmoża, Przeginia, Sułoszowa, Wola Kalinowska, Sąspów oraz folwarki Kalinowa i Milonki, karczmy we wsi Zadroże, miasteczko Zebrzydów i części wsi Zebrzydowice, Brody, Przypkowice, Lincze, cała Polanka z dworami i folwarkami w województwie i powiecie krakowskim. Kolejne włości Zebrzydowskiego to majątność pacanowska, w tym część miasta Pacanowa z dworem i folwarkiem i wsiami Książnice, Karsy Wielkie, Karsy Małe, Szczeglin, Słupiec, Żabiec, Szczerbnisz z dworami i folwarkami Gace, Grabowice, Kiemlin, Żórawie, Błoto. Miecznik koronny posiadał również inne, mniejsze majątki w województwach krakowskim i sandomierskim. W samym Krakowie należały do niego dwie kamienice i dworek, browar i cegielnia na Kazimierzu, a także góra w Wieliczce i kamienica w Olkuszu wraz z hutą i górami.

Publikacja zawiera bibliografię, abstrakty w językach polskim i angielskim oraz aneksy źródłowy.

Wydział dóbr ziemskich uczyniony przez Jana Zebrzydowskiego, miecznika koronnego między jego synami Michałem, starostą lanckorońskim, i Franciszkiem, starostą nowokorczyńskim i szerszowskim na zamku w Nowym Mieście Korczynie 10 grudnia 1640 r.

2. Graff T., *Florian Zebrzydowski i jego dobra w Radoczy w księstwie zatorskim*, „Rocznik Filozoficzny Ignatianum”, 2023, Vol. 29, No. I, s. 27-44.

Oprawa miękka, 23 cm

Artykuł ukazuje problematykę rozwoju majątku Floriana Zebrzydowskiego h. Radwan (zm. 1566). [--] Stosując metodę indukcyjną, zwrócono uwagę na niemal nieznanne dotychczas w historiografii wejście przez Zebrzydowskiego w posiadanie majątku we wsi Radocza k. Wadowic w księstwie zatorskim. Jako współwłaściciel tej wsi Zebrzydowski procesował się w latach 1549-1550 z Jakubem Frydrychowskim. Z kolei dokumentem z 1551 roku król nadał Zebrzydowskiemu przywilej budowania tamy/fosy na rz.[ece] Skawie w celu doprowadzenia wody do majątku w Radoczy, co było niezbędne m.in. do zbudowania stawów rybnych. [--] Studium miało za zadanie zasygnalizować konieczność podjęcia szerszych badań nad rozwojem majątku Floriana Zebrzydowskiego w powiązaniu ze sprawami majątkowymi jego rodziny, szkicując tym samym nowe perspektywy badawcze.

(Z abstraktu)

Publikacja zawiera bibliografię, abstrakty w języku polskim i angielskim oraz aneks źródłowy: w języku oryginału (łacina) i w tłumaczeniu na język polski:

Nicolaus Zebrzydowski liberis suis tutores assignat

[Mikołaj Zebrzydowski wyznacza swoim dzieciom opiekunów]

3. Grzegorz Giermek. *Tak chwila* [katalog wystawy], fot. T. Wiecheć, projekt graf. P. Kowalczyk, Wadowickie Centrum Kultury, Wadowice 2023, s. 12, fot. kolor.

Oprawa miękka, 21 cm

Urodzony w Wadowicach. Mieszkaniec Tomic. Ukończył Liceum Sztuk Plastycznych oraz Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Krakowie – na wydziale Wychowanie Plastyczne – dyplom z grafiki pod kierunkiem Jerzego Jędrusiaka. Jest członkiem Grupy Malarzkiej „Nadskawie” przy Towarzystwie Miłośników Ziemi Wadowickiej.

Zajmuje się głównie malarstwem sztalugowym, ikonami, projektowaniem znaków graficznych, linorytem, poezją... W swoim malarstwie poszukuje światła, powietrza, wartości przemijającej chwili, jej radości, która jest tu i teraz – w plenerze, w przeżywaniu ciepła tego świata i zapisie potencjału energetycznego.

Na swoim koncie ma udział w wystawach Wadowickiego Środowiska Artystycznego oraz indywidualne ekspozycje w: Wadowicach, Oświęcimiu, Andrychowie, Jaworznie, Krakowie, Żywcu.

(Z okładki katalogu)

Katalog zawiera wykaz wystaw indywidualnych oraz wystaw i plenerów, w których brał udział artysta oraz jego wybrane wiersze.

4. **Kozłowska T., *Starszy brat. Opowieść o życiu Edmunda Wojtyły*, Wydawnictwo św. Stanisława BM, Kraków 2022, s. 160[8], [16] stron tablic, fot.**
Oprawa broszurowa, 20,5 cm

5. **Lassota L., Nowakowski A., *Miejski Klub Sportowy „Kalwarianka” w Kalwarii Zebrzydowskiej (1923-2023). Przyczynek do Historii sportu w mieście, Kraków–Kalwaria Zebrzydowska 2023, s. 134, fot. (w tym kolor), tabele¹***
Oprawa twarda, 24 cm

Lesław Lassota i Andrzej Nowakowski przedstawili w książce historię Miejskiego Klubu Sportowego Kalwarianka. Opracowanie wzbogaca wiedzę o historii lokalnej społeczności oraz – i to jest szczególnie cenne – gromadzi w pewną całość źródła, z których korzystali Autorzy.

Nie ma wątpliwości, że praca zainteresuje nie tylko znaczną część lokalnego środowiska i sympatyków kultury fizycznej, lecz również szersze grono czytelników. Publikacja stanowi także ważną cegiełkę pozwalającą budować większy obraz funkcjonowania kultury fizycznej w Polsce na przykładzie mniejszych, ale ważnych klubów sportowych.

(z recenzji dr. hab. Artura Paski, prof. UwB)

Publikacja zawiera indeks osobowy i geograficzny, bibliografię oraz streszczenie w języku angielskim i niemieckim.

6. **Malata P., *Dzieje dawnych choczeńskich rodów*, DRUKOMATIC, 2023, s. 402.**
Oprawa miękka, 23,5 cm

Opracowanie [–] zawiera informacje historyczno-chronologiczne o 84 rodzinach mieszkających w Choczni 200 lat temu i wcześniej. W większości przypadków ich potomkowie, choć noszący już niekiedy inne nazwiska, żyją w tej miejscowości do dziś, nie zawsze świadomi wzajemnych powiązań.

(Ze Wstępu)

¹ Recenzja autorstwa dr. Marcina Grali (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie) na stronach: 324-327.

7. **Nowakowski A., *Katastrofy i wypadki kolejowe w powiecie wadowickim na tle rozwoju kolejnictwa w regionie (1884-2022)*, Tarnów 2023, s. 206, fot., ryc., tabele²**

Oprawa miękka, 20,5 cm

Głównym celem tego opracowania jest ukazanie, w perspektywie blisko 140 lat (1884-2022), przebieg katastrof i innych zdarzeń kolejowych (wypadków bez ofiar w ludziach oraz incydentów, a także przypadków grożących katastrofą, którym jednak zapobieżono dzięki interwencji kolejarzy i innych osób) na obszarze powiatu wadowickiego, a nawet nieco rozleglejszym. Linie kolejowe nr 94, 97 i 117 na tle historycznego rozwoju kolejnictwa wybiegają swym zasięgiem poza obszar dzisiejszego powiatu wadowickiego, ukształtowanego w 1999 r., i z tego powodu należało spojrzeć na zagadnienie również na nieco szerszym tle dziejów kolei w dawnej Galicji i w Małopolsce Zachodniej po 1918 r. Ponieważ wspomniana problematyka jest stosunkowo mało znana szerszej publiczności, przy opracowaniu tematu sięgnięto po liczne relacje osobowe bezpośrednich i pośrednich świadków opisanych zdarzeń, zwłaszcza w odniesieniu do katastrofy barwałdzkiej 1944 r., nieliczne zachowane źródła archiwalne z krakowskiego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej (IPN) oraz z Archiwum Narodowego w Krakowie (okres PRL nie sprzyjał zachowaniu tych źródeł), a także wypowiedzi lokalnych pasjonatów historii, które ukazały się na łamach periodyków wadowickich i kalwaryjskich. Sięgnięto również po dostępne opracowania z zakresu najnowszej historii lokalnej i regionalnej, a także dotyczące zagadnień kolejnictwa.

(Ze Wstępu)

Publikacja zawiera indeks osobowy i geograficzny, bibliografię oraz streszczenie w języku angielskim i niemieckim.

8. **Nowakowski A., *Kolej w Kalwarii Zebrzydowskiej (1888-2023). Z okazji otwarcia linii kolejowej nr 621, czyli łącznicy, 2023, 44 s., il.***

Oprawa miękka, 21 cm

W 2023 r. mija 135 lat od uruchomienia linii kolejowej Bielsko – Wadowice – Kalwaria, obecnej linii kolejowej nr 117. To historyczne wydarzenie miało miejsce 1 czerwca 1888 r. Wówczas to pierwszy pociąg wjechał na stację kolejową Kalwaria Zebrzydowska. Prezentowany szkic ma przybliżyć Czytelnikowi ważniejsze wydarzenia dotyczące obecności kolei w mieście nad Cedronem, ze szczególnym uwzględnieniem

² Recenzja autorstwa dr. hab. Krzysztofa Koźbiała, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) na stronach: 332-334.

Kalwarii Zebrzydowskiej, ponieważ mały węzeł kolejowy związany ze stacją Kalwaria Lanckorona został już opisany w 2014 r.³

Jest jeszcze jedna szczególna okazja, aby poświęcić więcej uwagi Kalwarii Zebrzydowskiej. W 2023 r. następuje oddanie do użytku nowej linii kolejowej nr 621, która łączy linię kolejową nr 117 z linią kolejową nr 97, znacznie skracając czas przejazdu pociągiem od strony Bielska-Białej, Andrychowa i Wadowic, a także z Kalwarii Zebrzydowskiej do Skawiny i Krakowa. Linia ta, zwana łącznicą, ma również swoją długą i bogatą historię. Są w tym opracowaniu wzmianki poświęcone wsi Barwałd w gminie kalwaryjskiej, która w 2026 r. obchodzić będzie 700-lecie pierwszej udokumentowanej wzmianki o niej.

Historia i terażniejszość kalwaryjskiej kolei wpisuje się w dzieje podbeskidzkiej, galicyjskiej i małopolskiej kolei, będąc istotnym przyczynkiem nie tylko do poznania losów kolejnictwa na tym obszarze, ale również do dziejów miast i pozostałych miejscowości położonych wzdłuż linii kolejowych. Budowa kolei przyczyniła się w istotny sposób do rozwoju gospodarczego miasteczek i wsi, a także do poprawy mobilności ludności, zwiększając możliwości poszukiwania nowego zatrudnienia, rynków zbytu, ułatwiając młodym ludziom dotarcie do szkół i nauki zawodu.

Należy zatem mieć przeświadczenie, że przedstawiony tu opis kalwaryjskiej kolei będzie również pomocny do ukazania najnowszej historii Kalwarii Zebrzydowskiej w XIX-XX wieku.

(Ze Wstępu)

Publikacja zawiera kalendarium ważniejszych wydarzeń z dziejów kalwaryjskiej kolei, bibliografię oraz streszczenie w języku angielskim i niemieckim.

9. Nowakowski A., *Leśnica. Zarys historii wioski od XIV wieku po współczesność*, Kraków 2023, s. 134, fot., tabele⁴

Oprawa miękka, 24 cm

Książka stanowi monografię wsi Leśnica, leżącej w Małopolsce, w powiecie wadowickim, gminie stryżowskiej. Miejscowość znajduje się na skraju dwóch regionów geograficznych (Beskidu Makowskiego oraz Pogórza Wielickiego) i graniczy z gminą lanckorońską. W dawnej Polsce Leśnica należała najpierw do starostwa (królewskiego) barwałdzkiej, a następnie do posiadłości starosty i zamku w Lanckoronie. Wieś przylega do słynnych „drózek” łączących się z kompleksem sanktuarium kalwaryjskie-

³ A. Nowakowski, *Zarys dziejów kolei w Kalwarii Zebrzydowskiej na tle dziejów kolei galicyjskiej i małopolskiej. W 130-lecie doprowadzenia kolei do Kalwarii (1884-2014)*, Rzeszów 2014. Por. *Publikacje za rok 2013*, oprac. M. Witkowski, „Wadoviana. Przegląd historyczno-kulturalny”, 2014, nr 17, s. 237.

⁴ Recenzja autorstwa ks. Michała Kwietnia (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie) na stronach: 328-331.

go [--]. W książce po raz pierwszy kompleksowo dokonano przeglądu historii wsi od schyłku średniowiecza po współczesność, z uwzględnieniem zajęć ludności, gospodarki i demografii wsi, oświaty, kultury i sportu, życia religijnego mieszkańców, a także zabytków sztuki sakralnej i świeckiej położonych w Leśnicy.

Publikacja wzbogaca wiedzę o dawnym pograniczu (do 1564 r.) między Królestwem Polskim a dziedziznami książyąt śląskich (oświęcimskich i zatorskich) oraz o zwyczajach ludności i zabytkach w Leśnicy, jak i w okolicznych miejscowościach.

(Z okładki)

Publikacja zawiera indeks osobowy i geograficzny, bibliografię oraz streszczenia w języku angielskim i niemieckim.

10. Nowakowski A., *Zarys dziejów stacji kolejowej w Spytkowicach. Na 140-lecie (1884-2024) i 125-lecie stacji (1899-2024)*, KMSTUDIO Drukarnia-Wydawnictwo Sp. z o.o., Albigowa 2023, s. 92, fot.

Oprawa miękka, 21 cm

Obecna praca jest kontynuacją i uzupełnieniem poprzednich prac o zbliżonej tematyce, począwszy od pierwszej chronologicznie pracy, zatytułowanej: *Z dziejów wadowickiej kolei (1887-1999)*, Wadowice 1999. Następna praca, dotycząca bezpośrednio tematyki spytkowickiej, nosiła tytuł: *Zarys dziejów kolei w regionie nadwiślańskim Spytkowice-Brzeźnica (1884-2000)*, Wadowice 2001. Podsumowaniem dotychczasowych dziejów kolei w powiecie wadowickim jest najnowsza pozycja wydawnicza: *Katastrofy i wypadki kolejowe w powiecie wadowickim na tle rozwoju kolejnictwa w regionie (1884-2022)*, Tarnów 2023, w której znajdują się liczne odniesienia do stacji w Spytkowicach i gminy spytkowickiej. Jej wydanie bezpośrednio koresponduje z dwoma rocznicami: 140-leciem obecności kolei, zwanej niegdyś „drogą żelazną” w Spytkowicach (1884-2024) oraz z 125. rocznicą zbudowania stacji kolejowej w Spytkowicach (1899-2024). Obie rocznice łączą się w jedną całość, ukazując wzloty i upadki spytkowickiej kolei.

(Z Wprowadzenia)

Publikacja zawiera bibliografię oraz streszczenia w języku angielskim i niemieckim.

11. Płonka M., *Niedostrzegane skutki fundacji kompleksu kalwaryjskiego Mikołaja Zebrzydowskiego*, „Rocznik Filozoficzny Ignatianum”, 2023, Vol. 29, No. I, s. 179-199, il.

Oprawa miękka, 23 cm

Autor wskazał na ekonomiczne i społeczne konsekwencje [--] przedsięwzięcia dla mieszkańców okolicznych miejscowości, głównie Stronia, Zakrzowa i Leśnicy, na któ-

rych gruntach częściowo powstała [--] pierwsza polska Nowa Jerozolima. Analizując akta sprawy toczącej się w 1687 roku przed krakowskim sądem biskupim a dotyczącej mesznego należnego proboszczowi stryszowskiemu, autor przedstawił opinie samych mieszkańców owych terenów na temat zmian, jakie weszły w ich życie po powstaniu drózek kalwaryjskich. Pomimo zubożenia na skutek utraty najżyźniejszych gleb mieli poczucie złożenia ofiary na zbożny cel, co w pewien sposób łagodziło te negatywne skutki.

(Ze Wstępu)

Publikacja zawiera abstrakty w języku polskim i angielskim, podsumowanie, fotografie, bibliografię.

12. Rajman J., *Najstarsze kościoły ziemi zatorskiej na tle wykazu parafii dekanatu zatorskiego z lat 1325-1327*, „Rocznik Spytkowicki”, 2023, nr 2, s. 26-47.

Oprawa miękka, 23,5 cm

Na łamach kolejnego numeru „Rocznika Spytkowickiego” zostały opublikowane artykuły dotyczące szeroko rozumianych okolic Wadowic. Wśród nich warto zwrócić uwagę na tekst autorstwa prof. Jerzego Rajmana, który przeanalizował wykaz parafii dekanatu zatorskiego z lat 1325-1327, zawarty w rachunkach kolektora dziesięciny papieskiej. Wśród wymienionych w spisie był również kościół w Wadowicach, w latach 20. XIV w. wchodzący w skład w parafii w Mucharzu i przez długi czas będący przedmiotem sporu między parafiami mucharską i woźnicką. Jako kościół filialny nie posiadał własnych dochodów. Genezę jego fundacji, dokonanej najprawdopodobniej przez księcia oświęcimskiego Jana I na krótko przez 1325 r., autor upatruje w chęci utworzenia w Wadowicach, podobnie jak w Spytkowicach, ośrodka miejskiego.

13. Ratajczak T., *Autorki i użytkowniczki. O polskojęzycznych modlitewnikach kobiecych w XIX stuleciu*, „Roczniki Biblioteczne. Czasopismo poświęcone kulturze książki i komunikacji piśmiennej”, 66/2022, s. 115-132, bibliogr. summ.

Oprawa miękka

Celem prezentowanego artykułu jest ukazanie XIX-wiecznych modlitewników kobiecych – powstałych z inicjatywy kobiet i przez kobiety użytkowanych. Służy temu przywołanie poszczególnych przykładów polskojęzycznych podręczników praktycznej pobożności (chrześcijańskich i niechrześcijańskich), następnie przybliżenie sylwetek niektórych twórczyń tekstów modlitewnych i ich zbiorów, geografii i skali produkcji tego typu wytworów, wreszcie – ich czytelniczej publiczności. Wśród twórczyń wskazano m.in. dwie wadowiczanki: 1) Joannę Pokorną, wdowę

po Józefie, która w latach 1849-1860 zarządzała wadowicką drukarnią, [--] a kierując się konkretnymi potrzebami odbiorców oraz własnymi upodobaniami i smakiem, nie tylko odgrywała rolę wydawczyni i edytorce, przetwarzającej komunikat autorski w komunikat edytorski, ale i projektowała wzory druków modlitewnych, zlecając swoim współpracownikom ich ostateczną materializację, a następnie dystrybucję [--]⁵, oraz 2) Stanisławę Foltyn, której oficyna (przejęta po zmarłym mężu, drugim z Franciszków Foltynów – synu) w 1907 r. zajęła (w obrębie dziedziny „Drukarstwo”) pierwsze miejsce na zorganizowanej w Wadowicach wystawie przemysłowo-rolniczej⁶. W konkluzji przywołanego wywodu autor stwierdził, że ten typ literatury (książki) dewocyjnej poza oczywistym kształtowaniem świadomości religijnej służył rozbudzaniu świadomości (odrębności) narodowej Polek i Polaków, zapewniając im poczucie wspólnotowości oraz wydatnie przyczyniając się do promocji języka polskiego w porozbiorowej rzeczywistości i w obrębie środowisk asymilujących się z ludnością polską.

14. Ratajczak T., *Elementarz w roli modlitewnika – modlitewnik w roli elementarza (na przykładzie XIX-wiecznych polskojęzycznych świadectw piśmienniczo-wydawniczych). Zarys problemu, „Język-Szkoła-Religia”, R. 17, s. 156-169, bibliogr. summ.*

Oprawa miękka

Tekst Tomasza Ratajczaka odnosi się do XIX-wiecznych modlitewników i elementarzy, które mają ze sobą wiele wspólnego. Będąc przykładami książki użytkowej, a więc służącej nie tylko do czytania, ale i praktycznego wykorzystania, wyróżniają się powszechnością i niejednorodnością. Ponadto – co było ważne w dobie zaborów – jedne i drugie odgrywały szczególną rolę kulturotwórczą, występując niekiedy w podwójnej roli, tzn. elementarz pełnił funkcję modlitewnika, a modlitewnik bywał nieformalnym elementarzem. Celem artykułu jest przywołanie takich elementarzy-modlitewników (na przykładzie druków XIX-wiecznych) poprzez przybliżenie ich zawartości treściowej i cech wydawniczych oraz wskazanie ich nadawców i geografii produkcji. W swoim wywodzie autor zauważa, że największym z krajowych centrów produkcji elementarzy, które zarazem odgrywały rolę druku służącego modlitwie, w XIX stuleciu była Warszawa (93 pozycji). W obrębie zaboru rosyjskiego i tzw. ziem zabranych (i w ogóle na ziemiach polskich) prym pod tym względem wiodły jeszcze

⁵ T. Ratajczak, *Autorki i użytkowniczki. O polskojęzycznych modlitewnikach kobiecych w XIX stuleciu*, „Roczniki Biblioteczne. Czasopismo poświęcone kulturze książki i komunikacji piśmiennej”, 2022, nr 66, s. 116.

⁶ Więcej na temat wspomnianej wystawy zob. T. Ratajczak, *Kilka słów o sztuce zdobienia książki : wspomnienie wadowickiej wystawy zorganizowanej w 1907 roku*, „Wadoviana. Przegląd historyczno-kulturalny”, 2002, nr 7, s. 14-16.

Wilno (25) i Częstochowa (18). Spośród ośrodków usytuowanych w dzielnicach zaanektowanych przez Austrię był nim Kraków (7), a nadto Bochnia (5) i Wadowice (5). Z kolei na Śląsku i w Wielkopolsce wymienić należy zwłaszcza Poznań (10), Wrocław (8) oraz Leszno wraz z Kaliszem (po 4 pozycje). Produkcją elementarzy-modlitewników w Wadowicach zajmowały się oficyny: Józefa i Joanny Pokornych, Jana Sabińskiego oraz Franciszka Foltyna (ojca)⁷.

15. Ratajczak T., *Polskie modlitewniki różnych wyznań XIX wieku. Bibliografia R-Ż i uzupełnienia*, Warszawa: Wydawnictwo DiG, Warszawa 2023, s. 276, bibliogr. summ.

Oprawa miękka ze skrzydełkami

Prezentowana monografia bibliograficzna, której druk został sfinansowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki⁸, stanowi ostatnią (trzecią) część wykazu *modlitewników różnych wyznań z XIX wieku, jakie wydano na ziemiach polskich lub poza ich granicami*, a następnie rozpowszechniano wśród Polaków bądź ludności posługującej się językiem polskim⁹. W sumie to trzyczęściowe opracowanie zawiera ponad 7 tys. opisów bibliograficznych druków dewocyjnych (w tym niemal 1900 dotąd nieznanymi), uzupełniając w istotny sposób monografię Tomasza Ratajczaka zatytułowaną *Polskie modlitewniki różnych wyznań XIX wieku. Studium bibliologiczne* (Warszawa 2019).

W publikacji autor przywołał niemal 100 druków wydanych przez oficyny wadowickie. Ich wykaz stanowi dogodną bazę źródłową dla badaczy reprezentujących różne dziedziny wiedzy, a zajmujących się m.in. historią książki czy kulturą religijną Polaków i ludności polskojęzycznej. Umożliwia nowe spojrzenie na książkę dewocyjną w dawnej Polsce, powinno usprawnić wykorzystanie modlitewników w badaniach nad językiem religijnym, tożsamością narodową Polaków oraz historią i rolą Kościoła katolickiego bądź innych wyznań w XIX w. Ponadto może stanowić przydatne narzędzie w próbie wykorzystania modlitewników do rekonstrukcji życia codziennego Polaków i innych grup ludności w przywołanym stuleciu. Warto od-

⁷ Więcej na temat drukarstwa wadowickiego zob. T. Ratajczak, *Książki religijne i quasi-religijne z wadowickich oficyn wydawniczych (1825–1940)*, Warszawa 2010. Zob. eadem, *Polskie modlitewniki różnych wyznań XIX wieku. Studium bibliologiczne*, Warszawa 2019 – tu zwłaszcza s. 115–117.

⁸ Publikacja dofinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu MEiN pod nazwą „Doskonała Nauka – Wsparcie monografii naukowych” nr projektu DNM/SP/547849/2022.

⁹ Dwie pierwsze części ukazały się w 2018 r. – zob.: T. Ratajczak, *Polskie modlitewniki różnych wyznań XIX wieku. Bibliografia A-K*, Warszawa: Wydawnictwo DiG, 2018; T. Ratajczak, *Polskie modlitewniki różnych wyznań XIX wieku. Bibliografia L-P*, Warszawa: Wydawnictwo DiG, 2018.

notować, że niezależnie od wersji drukowanej przewidziano dostępność omawianej monografii w ramach *Open Access*. Miejscem i formą jej udostępnienia w internecie jest administrowany przez Bibliotekę Narodową w Warszawie serwis Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA (pod adresem: www.polona.pl).

16. **„W niefrasobliwym świecie frasobliwych świątków” Wystawa rzeźby ludowej ze zbiorów Kazimierza Mazurka** [katalog wystawy], tekst K. Mazurek, projekt graf. P. Kowalczyk, Wadowice 2023, s. 12 [4], fot. kolor.

Oprawa miękka, 21 cm

17. **Wadowice przyjazne rodzinom!**, red. Referat Obsługi Ruchu Turystycznego Urząd Miejski w Wadowicach, Wyd. Gmina Wadowice, Wadowice 2022, s. 46 [2], fot. kolor.

Oprawa miękka, 23,5 cm

18. S. Elżbieta Elena Wróbel, **Zmienne losy prepozytury szpitalnej w Zebrzydowicach**, „Rocznik Filozoficzny Ignatianum”, 2023, Vol. 29, No. I, s. 159-178.

Oprawa miękka, 23 cm

Artykuł ukazuje wybrany aspekt z bogatej działalności charytatywnej Zebrzydowskiego, dotyczącej fundacji szpitala dla inwalidów wojskowych w rodowych dobrach w Zebrzydowicach. W tym kontekście omówiony został dokument bpa krakowskiego Bernarda Maciejowskiego z 1601 roku, który odnosił się do prośby wojewody o przeniesienie praw miejscowej parafii na ową prepozyturę szpitalną utworzoną w 1599. Opisana sytuacja jest zarazem przykładem współdziałania w ówczesnym Kościele elementów duchowego i świeckiego, co miało wpływ nie tylko na życie parafii, ale także lokalnej społeczności.

(Ze Wstępu)

Publikacja zawiera bibliografię, abstrakty w języku polskim i angielskim oraz aneks źródłowy w języku oryginału (łacina) i w tłumaczeniu na język polski:

Die veneris tertia mensis augusti unio ecclesiae parochialis cum praepositura in Zebrzydowice

[Piątek, 3 VIII, połączenie kościoła parafialnego z prepozyturą w Zebrzydowicach]

19. **Wystawa „Wykład o węglu”** [katalog wystawy], tekst i fot. P. Olejniczak, projekt graf. Piotr Kowalczyk, Wadowice 2023, s. 12 [4], fot. kolor.

Oprawa miękka, 21 cm

Publikacja zawiera bibliografię.